

Nr 464.

Av herr **Månsson** i Erlandsro m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 244, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet m. m.*

Sedan 1926 års riksdag till följd av motionsvis gjorda framställningar hos Kungl. Maj:t hemställt om ändringar i vissa avseenden av lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, har Kungl. Maj:t nu i proposition nr 244 framlagt förslag till ändringar i nämnda lag, avseende, bland andra frågor, vissa spörsmål om rösträtten å vägstämman samt regler till underlättande av vinterväghållningen.

Vad först beträffar bestämmelserna rörande utövande av rösträtten å vägstämman må erinras, att vid nästlidet års riksdag ifrågasatts sådan ändring i stadgandena angående rättighet för de väghållningsskyldiga inom en kommun att låta sig å stämman företrädas genom kommunombud, att för en och samma kommun kunde få utses flera ombud, representerande inom kommunen förefintliga skiljaktiga meningsriktningar. Med hänsyn till de svårigheter, som ett genomförande av denna reform skulle i olika avseenden medföra, och då de hörda myndigheterna i allmänhet avstyrkt densamma, har föredragande departementschefen ansett sig icke kunna tillstyrka den av riksdagen sålunda ifrågasatta ändringen.

Med den mångfald frågor av stor praktisk och ekonomisk räckvidd, som det tack vare de senare årens kraftiga utveckling av vägtrafikväsendet numera ankommer på vägrepresentationen att avgöra, föreligger emellertid otvivelaktigt ett starkt behov av bättre möjlighet för de i dessa frågor naturligen ofta förefintliga olika meningsriktningarna — vare sig dessa hänföra sig till lokala eller andra förhållanden — att göra sig behörigen gällande. Visserligen står det ju alltid varje röstberättigad fritt att själv eller genom ombud komma tillstädes å vägstämman och där söka tillvarataga sina intressen. De flesta väghållningsdistrikts stora omfattning m. fl. förhållanden göra emellertid, att den personliga inställelsen oftast medför avsevärd tidsspillan och onödiga kostnader. De i de avlägsnare kommunerna inom ett väghållningsdistrikt boende bliva faktiskt i detta hänseende ställda i ett avsevärt sämre läge än invånarna i trakter närmare sammanträdesorten. Om nu en anordning med flera, olika fraktioner representerande kommunombud anses svårligen genomförbar och den personliga

inställelsen bliver alltför betungande, måste givetvis representation genom personliga fullmakter bliva den utväg, som alltmera måste tillgripas. Härvid är emellertid att märka, att, på grund av den i väglagen gjorda hänvisningen till reglerna för kommunalstämma, giltigheten av fullmakt att utöva annans rösträtt är inskränkt till en tid av trettio dagar från fullmaktens underskrivande. I själva verket måste alltså nya fullmakter utställas för varje vägstämma. Detta förhållande synes oss vara onödigt betungande; en icke obetydlig lättnad vid ordnandet i praktiken av de olika lokala eller i fråga om vissa ärendeskomplex särskilda intressenas behöriga och mera kontinuerliga företrädande inom vägrepresentationen skulle otvivelaktigt vinnas, om ovanberörda tidsbegränsning bortföлле.

I detta sammanhang må påpekas, att tvekan mångenstädes torde råda med avseende å den tid, för vilken kommunombud må utses. Av bestämmelserna i 52 § sjunde stycket väglagen angående kungörelse om vägstämmas hållande skulle kunna slutas, att dylikt ombud borde utses att företräda kommunen blott å viss stämma. I praktiken lära emellertid kommunombud allmänt väljas för längre tid, exempelvis kalenderår, och av ett av Kungl. Maj:t i regeringsrätten nyligen avgjort mål (1926 s. 38) torde framgå, att hinder härför icke föreligger. Detta förhållande synes, till ledning för alla de personer, som, utan djupare juridiska insikter och utan möjlighet att i detalj följa givna prejudicerande beslut, hava att tolka ifrågavarande lagbestämmelser, böra komma till tydligare uttryck i lagtexten.

Även i ett annat avseende synes det nu framlagda förslaget till ändringar i väglagen vara i behov av någon jämkning. Till underlättande av vinterväghållningens fullgörande har i 67 § föreslagits stadgande, som möjliggör borttagande av snösamlande stängsel utmed väg och dess ersättande med annat, av ur denna synpunkt lämpligare beskaffenhet. Sålunda kan vid vägsyn föreskrivas skyldighet för vederbörande jordägare att utbyta befintligt stängsel mot annat sådant. Efterkommes icke dylikt föreläggande, äger vederbörande landsfiskal föranstalta om åtgärdens vidtagande på jordägarens bekostnad, och detta verkställas, med lagrummets föreslagna lydelse, även om förelägget överklagas. Det torde emellertid icke kunna förnekas, att en dylik omedelbar verkställighet av beslut om stängsels borttagande kan föranleda vederbörande jordägare avsevärda olägenheter och i vissa fall åstadkomma oersättlig förlust av såväl rent ekonomiska som mera ideella värden. Här må blott påpekas, att det sålunda kan bliva fråga om rivning av dyrbara och ur andra synpunkter värdefulla stenmurar samt, framförallt, att föreläggande kan givas om nedhuggande av häckar. Bevarandet av sådana lärer ofta vara ett såväl kultur- som naturskyddsintresse. Det må erinras, att bland annat hänsynen till sistnämnda intresse föranledde lagrådet att i samband med granskning av ett sedermera för 1924 års riksdag framlagt förslag till ändringar i väglagen, avseende, jämte annat, frågan om borttagande av träd eller buske för vägs upp-torkande eller ernående av fri sikt, påyrka införande av en bestämmelse, att sådant borttagande icke finge ske, förr än tiden för klagan över vägsynens

härom givna föreläggande utlupit. Liknande föreskrift synes av ovan anförda skäl vara befogad jämväl i fråga om borttagande av stängsel; en sådan synnerlig brådska med verkställigheten av dylik åtgärd, att icke klagotidens utgång kan avvaktas, torde näppeligen någonsin föreligga.

I förbigående må ifrågasättas, huruvida icke en motsvarande jämkning av den icke i detta sammanhang till ändring föreslagna 25 § lämpligen borde ske såväl av ovan anförda skäl, som ock för enhetlighetens skull.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

1:o) att riksdagen måtte för sin del besluta sådana ändringar i det framlagda förslaget till ändringar i lagen den 23 oktober 1891 om väghållningsbesvärets utgörande på landet,

att begränsningen till 30 dagar av giltigheten av fullmakt att å vägstämma utöva annans rösträtt bortfaller,

att tvekan icke behöver råda, att kommunombud må utses för viss tid, samt

att verkställighet av föreläggande att borttaga snösamlade stängsel icke kan ske, innan den för klagan över föreläggandet bestämda tid gått till ända; samt

2:o) att, därest vederbörande utskott finner något av dessa förslag kunna förordas, utskottet måtte låta utarbета förslag till ändrad lydelse av förenämnda lag i erforderliga delar.

Stockholm den 2 april 1927.

Nils Månsson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Oskar N. Olsson.

Albert Johansson.

Carl Larson.

Joh. G. Svensson.

Charly A. Fager.
